

2014. gada 27. novembrī

Nacionālā Elektronisko Plašsaziņas līdzekļu padome
Doma laukums 8A
Rīga

Nesen ievēlētās Saeimas apstiprinātajā valdības deklarācijā starp darbības prioritātēm ir minēta apņemšanās veicināt Latvijas elektronisko mediju un drukātās preses attīstību, radot labvēlīgus apstākļus to pastāvēšanai un konkurētspējai, kā arī sekmēt sabalansētas mediju telpas attīstību, ko veido gan sabiedriskie, gan komerciālie mediji, tajā skaitā reģionālie mediji. Plānots panākt vienošanos par atbalsta pasākumiem sabiedriskajiem medijiem. Pavisam drīz sāksies Latvijas prezidentūra Eiropas padomē. Starptautiskajās attiecībās Eiropā un pasaulē novērojams saspringums un parādījušās jaunas problēmas, kas Latviju skar gan tieši, kā situācija Ukrainā un ekonomiskās attīstības stagnēšana Eiropā, gan ne tik tieši, kā situācija Tuvajos austrumos. Visi šie procesi rada noteiktu informācijas fonu, pie tam Latvijas sabiedrībā valda dažādi viedokļi gan par ārpolitiskajiem, gan iekšpolitiskajiem procesiem un ne vienmēr šo viedokļu paudēji ir mūsu valstij draudzīgi un patriotiski noskaņoti.

Un tieši tas ir viens no fundamentālākajiem sabiedriskā radio, televīzijas un nākotnē – topošā apvienotā sabiedriskā medija uzdevumiem – sniegt vispusīgu, objektīvu informāciju, kas pieejama visiem sabiedrības slāņiem un attīsta valstiskas, atbildīgas attieksmes un patriotiskas domāšanas spējas sabiedrībā.

Latvijas radiostaciju informatīvajā telpā tieši Latvijas Radio – sabiedriskais radio – ir sabiedriskā pasūtījuma realizētājs, jo šīs funkcijas tam ir paredzētas Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā. Šis likums arī nosaka sabiedriskā pasūtījuma būtību kā pasākumu kopumu, kura mērķi un uzdevumi ir plaši un daudzpusīgi, uzskaitīšu tikai galvenos: veicināt patriotisku attieksmi pret neatkarīgās Latvijas valstiskumu, tās demokrātisko valsts iekārtu, nodrošināt objektīvu, neatkarīgu un tematiski līdzsvarotu ziņu, analīzes un komentāru veidošanu par notikumiem Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē, izglītot iedzīvotājus un veicināt viņos pilsonisku izpratni par politikas, ekonomikas, kultūras, tiesību, vides, drošības un sociālajiem jautājumiem, nodrošinot to sistēmisku aptvērumu, kā arī nodrošināt bērnu un jaunatnes auditorijai atbilstošus informācijas, izglītības, kultūras un izklaides resursus.

Sabiedriskais pasūtījums uzdod arī attīstīt mūsdienīgus un daudzveidīgus žanrus un formātus, paredzēt atsevišķu raidījumu pieejamību cilvēkiem ar redzes un dzirdes traucējumiem un veikt ierakstus, lai nodrošinātu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.

Reālā situācija šobrīd ir tāda, ka no valsts budžeta un no citiem likumā noteiktajiem finansēšanas avotiem jānodrošina gan infrastruktūras uzturēšanu, tajā skaitā valdījumā esošo ēku, zemes, telpu, iekārtu un tehniskā aprīkojuma iegādi un uzturēšanu, lietošanā esošo ēku, zemes, telpu, iekārtu un tehniskā aprīkojuma nomas, komunālos un nodokļu maksājumus un citus ar uzturēšanu saistītos izdevumus, gan sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu attīstību atbilstoši Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes apstiprinātajai Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālajai stratēģijai. Ievērojama valsts budžeta finansējuma daļa tiek tērēta, pārkot programmu izplatīšanas pakalpojumu no Valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs”. Ir vērts izskatīt tādas juridiskās bāzes izveidošanas iniciēšanu, kas ļautu Latvijas radio paredzēto budžetu tērēt tikai un vienīgi programmu veidošanai, finansējumu apraidei novirzot tieši pakalpojumu sniedzējiem. Šobrīd spēkā esošie regulējumi šādu iespēju neparedz, tomēr iniciēt šo procesu ir iespējams, to liecina mana darba pieredze kā nozares ekspertam piedaloties nozares asociāciju, Satiksmes ministrijas un Saeimas komisiju veidotajās darba grupās, kā arī pārstāvēt nozari komisiju sēdēs. Savukārt pārējos jautājumus, kas skar Latvijas radio darbību kopumā un tehnisko nodrošinājumu īpaši, būtu jārisina kompleksi un izsvērti. Līdz ar to par galvenajiem un prioritārajiem, ja es ieņemšu šo amatu, es uzskatu sekojošu darbu nekavējošu uzsākšanu:

1. *Latvijas radio izdevumu un investīciju audits;*
2. *Latvijas radio tehniskā nodrošinājuma audits;*
3. *Investīciju plāna un budžeta sastādīšana;*
4. *Investīciju plāna un budžeta pamatošana atbilstoši Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes apstiprinātajai Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālajai stratēģijai un sabiedriskajam pasūtījumam 2015. gadam.*

Latvijas Radio gada pārskati parāda skaidri redzamu negatīvu tendenci – pie lielas kopējās pamatlīdzekļu bilances vērtības (neskaitot ēkas) salīdzinoši maza budžeta daļa tiek izlietota investīcijām ražošanai un tehniskajai modernizācijai.

Esmu apmeklējis Latvijas radio un iepazīties ar šobrīd esošo materiālo nodrošinājumu un tehnisko platformu. Jau tagad vēlos atzīmēt, ka, manuprāt, esošās radio telpas Doma laukumā 8 savu kapacitāti programmu veidošanā ir izsmēlušas un nepieciešams uzsākt darbu ražošanas procesu restrukturizēšanai un pārvietošanai. Latvijas radio ēka ir celta pavisam citām funkcijām. Ja analogās ēras ražošanas procesam ēka bija kaut cik pielāgota, tad, pilnībā pārejot uz digitālo formātu programmu ražošanā un arhivēšanā, ir redzamas daudzas vājās vietas – mazs programmu satura bloku ražošanas darba vietu skaits, IKT attīstībai nepiemērotas telpas, problēmas ar elektrības padeves jaudas palielināšanu. Latvijas radio jauno servisu nodrošināšanai tiek izmantoti uz personālā datora tipa darbstacijām balstīti risinājumi ar zemu tehnisko drošības līmeni, galvenos programmas un satura ražošanas procesus nodrošinošos IT pakalpojumus un tehnoloģijas (*core process*) ir izstrādājuši un uztur Latvijas Radio darbinieki. Esmu iepazīties ar šiem risinājumiem un neapšaubu izstrādātāju kompetenci un radīto risinājumu piemērotību Latvijas radio tehnoloģiskajiem procesiem, tomēr ir arī daudzi

riska faktori, kā piemēram, vājā produktu dokumentācija un sarežģītā uzturēšana, kas faktiski ir neiespējama bez izstrādātāju pastāvīgas klātbūtnes un nedokumentētajām zināšanām. Tas vairākus Latvijas radio darbības procesus – fonotēkas veidošanu, meta datu arhivēšanu, ētera arhivēšanu, interneta servisu, programmas saraksta veidošanu - padara atkarīgu no dažiem pilnīgi konkrētiem cilvēkiem un jāuzskata par paaugstinātu riska faktoru. Zemā dokumentācijas pakāpe kadru mainības gadījumā šo risinājumu uzturēšanas pārņemšanu padara sarežģītu, lēnu un, nav izslēgts, pat neiespējamu. Tāpat sarežģīti var būt uzsākt šo procesu modernizāciju.

Protams, nav iespējams motivācijas vēstules ietvaros veikt detalizētu Latvijas radio attīstības modeļa un nepieciešamā budžeta izstrādi un izklāstu, kā arī izvērtēt vienota sabiedriskā medija izveides koncepciju. Tomēr, šīs vēstules tapšanas gaitā nevar neatzīmēt dažas jaunas aktualitātes.

Pirmkārt, Koncepcijā saturiskā ziņā par prioritātēm noteiktas ziņas un informatīvi dokumentālas programmas, izglītība un zinātne, bērnu un pusaudžu raidījumi un kultūras programmas. Jau kopš koncepcijas izstrādes strauji izmainījusies ģeopolitiskā un starptautiskā situācija prasa aktivizēt vairākus jaunus rīcības virzienus – paplašināt integrācijas programmu izplatīšanas tīklu pierobežā, attīstot sabiedriski izglītojošo un ziņu raidījumu veidošanu arī krievu valodā, veikt proaktīvu informācijas izplatīšanu interneta platformā, kā vienu no iespējām piesaistot papildus profesionāļu palīdzību. Labs sadarbības partneris varētu būt Latvijā ārzemju žurnālistu izveidotais krievu valodā iznākošais, bet Latvijas jurisdikcijā esošais interneta projekts MEDUZA.

Man ir viedoklis, ka tieši paplašinot integrācijas programmu un racionāli izmantojot LR5 piešķirtos resursus, iespējams uzsākt īstenot Koncepcijā paredzēto mērķu īstenošanu, kas rezultētos spēcīgāka sabiedriskā medija izveidē (1+1=3) (TV, radio, interneta medijs), satura kvalitātes un apjomu pieaugumā, medija auditorijas sasniedzamības uzlabojumos un satura ražošanas sinerģijā (multimediju formāti, radošo jomu dažādība). LR5 ir spēcīgs potenciāls, kuru iespējams izmantot vēl ražīgāk.

Saprotams, ka pirmie soļi, kas būtu jādara jaunajai valdei – jāpārlicinās, kas jau ir darīts, un kādi pasākumi vajadzīgi, lai pildītu Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes 2014. gada 30. aprīļa Lēmumā Nr. 110 apstiprinātās vadlīnijas Valsts SIA „Latvijas Radio” 2015. gada sabiedriskā pasūtījuma gada plāna sastādīšanā un kā tiek pildīti padomes lēmumā formulētie uzdevumi:

Attīstīt LR un valsts SIA „Latvijas Televīzija”, turpmāk - LTV, kopējo interneta ziņu portālu Lsm.lv. Nodrošināt portāla regulāru sasaisti ar abu sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās esošo ziņu saturu, kā arī veikt ziņu portāla mārketinga kampaņu visa sabiedriskā pasūtījuma gada garumā, padarot portālu pieejamu arī cilvēkiem ar redzes un dzirdes traucējumiem. Nodrošināt informācijas plūsmu angļu un krievu valodā.

Kā vienu no uzdevumiem redzu turpmāku interneta resursu konsolidāciju, lai novērstu tā sadrumstalotību, visu saražoto saturu turpinot koncentrēt vienuviet. Izņēmums varētu būt bērnu auditorijai paredzētā interneta vietne, kuras koncepcija vēl jāizstrādā, kā arī jāveic ar autortiesībām un blakus tiesībām saistīto jautājumu izpēti, bet vismazākajiem skatītājiem

varētu būt interesanti gan Latvijas Radio, gan LTV arhīvu materiāli, pasakas, multfilmas un izzinošie raidījumi.

Pilnveidot interneta platformu, veicinot auditorijas, it īpaši bērnu un jauniešu, piesaisti Latvijā un ārzemēs dzīvojošo klausītāju vidū.

Jāņem vērā, ka triviāla raidījumu translēšana internetā a priori nepiesaistīs ne jauniešu, ne ārzemēs dzīvojošo latviešu auditoriju. Skatoties uz savu bērnu mediju patērēšanas paradumiem, viennozīmīgi uzskatu, ka šeit ir jāveido speciāls saturs, jāstiprina zīmols un jāizmanto jaunie, sociālie kanāli, kas ir, manuprāt veiksmīgi uzsākts ar PIECI, tomēr prasītos aktīvāki pasākumi tieši mobilajām ierīcēm un sociālajiem tīkliem veidota satura redakcijas izveidi un materiālam nodrošinājumam.

Kā valdes locekļa amata kandidāts uzskatu, ka jau 2015. gada pirmajā ceturksnī jābūt izstrādātai Latvijas radio sociālo mediju telpas stratēģijai un jāparedz līdzekļi tās īstenošanai, vai jāatrod iekšējie resursi.

Veikt pasākumus, stiprinot LR klātbūtni visos reģionos un it īpaši valsts austrumu daļā.

Jau šogad, sadarbībā ar VAS LVRTC, ir ievērojami palielināts programmu pārklājums, īpaši LR4 un LR5, un no 2014. gada septembra Latvijas Radio 4 tīklu veido 10 raidītāji, aptvertā valsts teritorija 52.56 % , iedzīvotāji 78.42 % , bet Latvijas Radio 5 tīklā no 2014. gada februāra ir 6 raidītāji, aptvertā valsts teritorija 25.6 % , iedzīvotāji 68.9 %.

Redzu savu kā valdes locekļa uzdevumu pamatot budžeta palielinājumu, lai tālāk palielinātu šo abu programmu pārklājumu, pirmkārt jau integrācijas programmas Latvijas Radio 4.

Latvijas augstskolu veidotā satura iekļaušanai LR5 programmā nepieciešamības gadījumos nodrošināt tehnikas iegādi kvalitatīvas studijas darba nodrošināšanai.

Kā valdes locekļa amata kandidāts redzu uzdevumu pārbaudīt, vai šādas investīcijas ir paredzētas 2015. gada budžetā un sekmēt šī uzdevuma īstenošanu.

Sadarbībā ar LTV veidot pilotprojektu bērnu interneta portāla izveidei.

Ja pusaudžu auditorijai saturs ir jāražo īpaši, jāveic tā virzīšana sociālajos tīklos un mobilajās ierīcēs, tad bērnu auditorijai paredzētā interneta vietnes koncepcija vēl jāizstrādā, kā arī jāveic ar autortiesībām un blakus tiesībām saistīto jautājumu izpēti, domāju, ka vismazākajiem skatītājiem varētu būt interesanti gan Latvijas Radio, gan LTV arhīvu materiāli, pasakas, multfilmas un izzinošie raidījumi.

Veicināt LR un LTV ziņu un informatīvi analītisko raidījumu krievu valodā veidotāju pieredzes apmaiņu un sadarbību, tajā skaitā kopīgā resursu plānošanā.

Abu programmu sadarbība ir nepieciešama, vēl jo vairāk, kā jau minēju, šobrīd ir svarīga sadarbība starp visiem progresīvajiem Latvijas plašsaziņas līdzekļiem, kā to iepriekš norādīju attiecībā uz LR4.

Interneta portāla pieejamības problēma cilvēkiem ar redzes traucējumiem varētu tikt risināta, integrējot portālā teksta-runas konvertoru, kas ļautu veikt navigāciju, izmantojot klausāmus padomus, bez vizuālās saskarnes. Apmeklējot nozares konferences un izstādes, esmu redzējis šādas iestrādes citos interneta resursos, šo projektu varētu izpētes stadijā uzsākt jau 2015. gada pirmajā ceturksnī.

Ja skatāmies plašāk – trīs gadu periodā jeb jaunās valdes pilnvaru termiņa laikā, tad vēlamais rezultāts uzskatāms par sasniegtu, ja:

- 1) Latvijas radio ir pilnībā pārgājis uz bezleņķu ražošanas un arhivēšanas tehnoloģijām, pilnībā pabeigta LR fonotēkas digitalizācija un elektroniski pieejami visi attiecīgi meta dati, ieskaitot autortiesību informāciju;
- 2) Integrācijas programmas LR4 pārklājums labā kvalitātē (iekšējās) nodrošināts visā Latvijas austrumu teritorijā, kopējais pārklājums tuvojas LR2 programmas pārklājumam, LR4 programma ir galvenais ziņu avots radio viļņos krievu valodā;
- 3) Latvijas Radio ir izdevies pamatot tādu finansējuma modeli un sadarbībā ar NEPLP aizstāvēt to Valsts budžeta likuma pieņemšanai, lai sasniegtu investīcijām un tehnoloģiju atjaunošanai nepieciešamo apjomu, par paraugu ņemot kaimiņvalstu finansējuma apjomu;
- 4) Latvijas Radio visu nepieciešamo finansējumu saņem no budžeta, ar nosacījumu, ka tiek pieņemts tāds regulējums, ka sabiedriskie elektroniskie mediji iziet no reklāmas tirgus apmaiņā pret palielinātu budžetu, kura apjoms ir noteikts likumā. Regulējums var skart arī apraides pakalpojuma apmaksas veidu;
- 5) pabeigta tehnoloģisko platformu konsolidācija interneta portāla un mobilo aplikāciju satura ražošanai, tā vadībai un pielāgošanai lietotājiem un mērķa auditorijai vienotā sabiedriskā medija kontekstā (www.lsm.lv u.c.)
- 6) Ir izdevies radīt tādu interneta saturu un aplikācijas, kas piesaista ievērojami lielāku bērnu un jaunatnes auditorijas daļu, kā šobrīd.
- 7) Pietiekoša finansējuma gadījumā sadarbībā ar LVRTC uzsāktas testa pārraides DAB / DAB+ formātā, nodrošinot pārklājumu maršrutā Bauska – Rīga – Ainaži.

2012. gadā tika apstiprināta „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālā stratēģija 2012.-2017. gadam”, tās īstenošana ir viens no Latvijas radio uzdevumiem. Vienota Sabiedriskā medija izveide ir viena no stratēģijas pamatnostādņiem un manā uztverē jaunajai Latvijas Radio valdei ir jādara visas likumīgi atļautās lobēšanas darbības, lai aizstāvētu šīs koncepcijas ātrāku apstiprināšanu un tajā paredzētā vienota sabiedriskā medija izveidi.

Nobeigumā minēšu vēl dažus faktus par savu kandidatūru un tās atbilstību amatam, uz kuru pretendēju.

Savā CV esmu minējis galvenos savus profesionālos sasniegumus. Kā labi redzams, esmu guvis pieredzi gan strādājot sabiedriskajos medijos – Latvijas Radio un arī kā ārštata žurnālists Latvijas televīzijā, gan komerctelevisijās, man ir izpratne par visa ražošanas procesa tehnisko nodrošinājumu – no ziņu sižeta gatavošanas ar kameru un mikrofoni, līdz

